

Василюк А.Л.

професор СК №-4 ННІ ППКК СБ України
Національної академії Служби безпеки
України, кандидат юридичних наук

СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Анотація. У тезах розглянуто сучасний стан організованої злочинності в Україні та світі, розкрито її, як загрозу, що гостро постала сьогодні перед світовим співтовариством і Україною зокрема.

Ключові слова: організована злочинність, національна безпека, міжнародний правопорядок, тіньова економіка.

Ключевые слова: организованная преступность, национальная безопасность, международный правопорядок, теневая экономика.

Аннотация. В тезисах рассмотрено современное состояние организованной преступности в Украине и мире, раскрыто ее как угрозу что остро предстала сегодня перед мировым сообществом и Украиной в частности.

Keywords: organized crime, national security, international law and order, shadow economy.

Annotation: In theses deals the current state is considered organized crime in Ukraine and in the world, and reveals it as a threat that is acute today before the world community and Ukraine in particular.

Сучасна організована злочинність становить небезпеку не лише національним інтересам окремих держав, а й пряму загрозу міжнародній безпеці, набуваючи транснаціонального характеру. Особливу актуальність проблеми організованої злочинності і протидії їй набувають у періоди здійснення реформ, що супроводжується зазвичай високою соціальною напруженістю й економічною нестабільністю. Тому особливо високий рівень організованої злочинності у країнах, що знаходяться у стані економічної та політичної трансформації до яких належить і Україна.

Проникаючи в органи законодавчої влади й державного управління, у правоохоронні та судові установи, організована злочинність лобієє свої злочинні інтереси, посягаючи на цілий комплекс найбільш значимих соціальних цінностей, таких як: життя і здоров'я, честь і гідність, моральність і духовність, недоторканість і безпека людини, суспільства і держави, приватна, суспільна і державна власність, громадський порядок.

Різні напрямки протидії організованій злочинності комплексно досліджували у своїх наукових працях О.М. Бандурка, І.В. Пшеничний, А.П. Закалок, В.В. Стапис, О.М. Джужа, Є.Д. Скулиш, В.А. Тимошенко, Т.Д. Момотенко, І.М. Гриненко, С.В. Морозенко, М.А. Погорелький та інші вчені.

Фахівцями Організації Об'єднаних Націй відзначається, що на сучасному етапі розвитку суспільства найбільш поширеними формами транснаціональної організованої злочинності є тероризм, злочинність у сфері економіки і наркозлочинність. До корінних причин перелічених форм злочинності прийнято відносити глобалізацію, соціальну нерівність, розбалансованість правоохоронної системи, розвиток сучасних інформаційних технологій. Вказані криміногенні чинники сприяють перетворенню колись локальних злочинів на глобальні негативні явища соціальної дійсності [1].

Історично Україна не належить до держав зі стійкою і кримінально-активною транснаціональною організованою злочинністю. На відміну від історично-культурних передумов виникнення та багатовікової історії глобальних транснаціональних злочинних організацій (італійської мафії, японської якудзи, китайських триад і т.п.), наша держава до останнього часу стикалася здебільшого з проблемами внутрішньодержавної організованої злочинності [2]. Вітчизняна організована злочинність у значній мірі не відповідає зарубіжним аналогам. Її економічну базу склали процеси перерозподілу державної власності і ринкового реформування економіки, що відбувались за відсутності належної правової бази,

слабкого державного контролю і певної корупційної ураженості органів влади і управління. Зміцненню організованої злочинності сприяли недосконалість кредитно-фінансової системи, економічна і юридична необізнаність значної частини населення, керівників і підприємців. Факторами її стрімкого поширення в Україні стали кризова соціально-політична ситуація, наявність суттєвих прогалин у кримінальному, кримінально-процесуальному, митному господарському законодавстві, відсутність ефективних методичних розробок з питань протидії новому суспільно-небезпечному явищу, недосконалий механізм міждержавної координації співробітництва. Поширенням транснаціональних зв'язків організованих злочинних угруповань сприяло і географічне розташування України, найбільша в Європі довжина кордонів (8215 км), що у поєднанні зі складними соціально-економічними процесами як у нашій країні, так і у сусідніх державах, призвело до потрапляння країни в один з епіцентрів транснаціональних злочинних потоків. Сьогодні на території України виникла паралельна злочинна індустрія, яка перебуває під контролем транснаціональних злочинних організацій, формує тіньовий ринок, обсяги якого співвідносяться з обсягами валового внутрішнього продукту таких країн, як Естонська Республіка, Республіка Молдова, Латвійська Республіка тощо [3]. За останніми даними, обсяг тіньової економіки в Україні останніх років становить більше 40% валового внутрішнього продукту. Ці гроші виведені з-під контролю держави, фактично перебувають під контролем злочинних організацій, у тому числі і транснаціонального характеру.

Підеумовуючи викладене, зазначимо, що протягом останніх десятиліть проблема транснаціональної організованої злочинності, не втрачає своєї актуальності і залишається однією з ключових загроз міжнародному правопорядку та національній безпеці нашої держави і, відтак, боротьбу з нею варто поєднати з комплексом заходів, спрямованих на витіснення "тіньової економіки", і як наслідок корекції реформ та посилення їх соціальної орієнтації: підвищення рівня життя громадян, що знаходяться за межею бідності; рівня матеріального виробництва; підтримки малого підприємництва і створення рівних умов на старті бізнесової діяльності; посилення уваги до культурних, моральних, духовних та національних цінностей.

Список використаних джерел:

1. Голіна В. В., Колодяжний М. Г. Світова злочинність: сучасні тенденції та стратегії протидії / В. В. Голіна, М. Г. Колодяжний // Вісник Національної академії правових наук України. – 2015. – № 2. – С. 92-100.
2. Мельничук Т. В. Організовані злочинні угруповання з міжнародними зв'язками в Україні: на шляху до транс націоналізації / Т. В. Мельничук // Південноукраїнський правничий часопис. – 2011. – № 1. – С. 219–222.
3. Жаровська Г. П. Взаємодія транснаціонального сегмента української організованої злочинності і транснаціональних кримінальних ринків в умовах глобалізації / Г. П. Жаровська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. – 2014. – Вип. 25. – С. 199–203.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головіна*

Харків
«Право»
2019

УДК 343.9.02:328.185
П83

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головіна*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80